

حل گشت آسان شود، کم کم سلول‌های بنیادی بیشتری شناسایی شد؛ مثل سلول‌های بنیادی‌ای که از بچه سقط شده می‌گیرند، سلول‌های بنیادی خون بند ناف و سلول‌های بنیادی پوست و مغز استخوان و عصب و قلب که تو آزمایشگاه می‌توانیم راحت کشتشان بدهیم. یعنی وقتی بیمار بخشی از پوستش را از دست می‌دهد، کافی است یه سلول بنیادی از پوستش بکنیم بیاوریم تو آزمایشگاه کشتش دهیم و با یک سری پروتئین‌های خاصی که به محیط کشت اضافه می‌کنیم، آنها را به سلول‌های رنگدانه و فیبروبلاست و هر چیزی که دلمان می‌خواهد تبدیل کنیم و ببریم تزریق کنیم.

پوست و مغز استخوان و عصب و بقیه چیزهایی که اسم بردم، در واقع Source‌های [۱۰] مختلف سلول‌های بنیادی تو بدن هستند که وقتی کشف شدند، پایه‌گذار این شدند که بتوانیم یک پزشکی جدیدی تأسیس کنیم به اسم پزشکی بازساختی یا (Regenerative medicine). اساس این پزشکی این است که وقتی یه جایی از بدن سوخت، یک تکه کوچک از پوستش را می‌گیریم، می‌آوریم تو آزمایشگاه سلول‌های بنیادی‌اش را برمی‌داریم تبدیل به

ورود قطر به سلول‌های بنیادی هم داستان خیلی جالبی دارد؛ فوریه ۲۰۱۱ اینها یه کنگره گذاشته بودند برای سلول‌های بنیادی و از من و آقای دکتر بهاروند و آقای دکتر سالکیده دعوت کرده بودند که برویم سخنرانی کنیم. آدم‌های خیلی بزرگی هم از امریکا دعوت کرده بودند. دانشگاه کرنل امریکا آنجا یک شعبه دارد که در واقع آنجا اسپانسر شده بود این کنگره تشکیل بشود. کنگره‌شان در واقع برای این بود که «ببینید ایرانی‌ها هم خوب مسلمانند ولی دارند تو این حوزه کار می‌کنند.» اتفاقاً یه سری از علمایشان را هم آورده بودند تا نظر آنها را برای ورود قطر به این علم جلب کنند.

وسط کنگره، چند نفر از این مسئولان و به قول معروف دانشمندی‌های قطری که رفتند پشت تریبون سخنرانی بکنند، ما متوجه شدیم که ابن سینا و رازی عرب بوده‌اند. من و آقای دکتر بهاروند که با هم نشستیم بودیم گفتیم «این طوری نمی‌شه؛ بیاییم یه مقاله‌ای بنویسیم که حداقل اسم رویان و ایران در سلول‌های بنیادی به عنوان یک سند بماند و اعراب بعدها نگویند ما این کار را انجام داده‌ایم. از آنجا که برگشتیم یه مقاله‌ای نوشتیم به اسم «سلول‌های بنیادی در کشورهای اسلامی؛ با پیشگامی ایران» که یک سال بعد تو یه مجله خارجی چاپ شد تا یک داکومننت یا سند داشته باشیم که بگویم ما پیشگام این علم بوده‌ایم و زمانی که ما به این دانش دست پیدا کرده بودیم، هنوز اعراب تحقیقات تو این علم را شروع نکرده بودند.

پزشکی بازساختی

خلاصه این‌که سلول‌های بنیادی معرفی شدند و امکان کشتش در آزمایشگاه ایجاد شد. بعد از آن دیگر چون معما

”

یعنی فکر کنیم که ما در دنیا چه عددی هستیم! فقط امیدواریم با یک سرمایه گذاری مناسب تو این حوزه، از این فرصت به بهترین نحو ممکن استفاده کنیم و فرصت سوزی نکنیم. البته فکر می‌کنم تا موقعی که رهبری هست این اتفاق نخواهد افتاد.